ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਇਨਫਰਾਸਟਰੱਕਚਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ

ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਗਵਾਲੀਅਰ) ਐੱਮ.ਪੀ ਲਿਮਟਿਡ

ਬਨਾਮ

ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਗੈਲੀਅਰ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2010 ਦਾ 6262)

16, ਫਰਵਰੀ 2018

[ਆਰ. ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1961- ਧਾਰਾ. 12- ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 12- ਏਏ (3) ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.) ਨੂੰ ਉਪ ਧਾਰਾ. 12-ਏ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 13.04.1999 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 27.11.2000 ਨੂੰ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਨੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ/ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. ਨੇ ਮਿਤੀ 29.04.2002 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਦ/ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਕੋਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ/ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਨੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ.) ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈਟੀਏਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੀਆਈਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ.21 ਰੱਖੀ ਗਈ ਮਾਲਕੀਃ ਸਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12-ਏ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦੁਆਰਾ 01.10.2004 ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵਿੱਤ (ਨੰਬਰ. 2) ਅਧਿਨਿਯਮ 2004 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ. 1244 (3) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 12-ਏ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਵੱਲੋਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵਾਪਸ ਲਿਆ/ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦਾ ਯੂ/ਐਸ 12-ਏ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ "ਆਦੇਸ਼ਾਂ" ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। " ਧਾਰਾ.21 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ" "ਆਰਡਰ" "ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ" "ਆਰਡਰ" "ਇੱਕ" "ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ", "" "ਨਿਯਮਾਂ" "ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ"

"ਬਾਈ ਕਾਨੂੰਨ" ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. ਨੂੰ ਯੂ/ਐਸ 12-ਏ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।, ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ 21 ਵਿੱਤ (ਨੰ-2) ਅਧਿਨਿਯਮ 2004।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ

ਆਯੋਜਿਤ 1. ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਕੋਲ 01.10.2004 ਤੱਕ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਦਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵਾਪਸ ਲਿਆ/ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਹਿਤ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਹਨ।[ਪੈਰਾ 21 ਅਤੇ 22][487-ਸੀ-ਡੀ]

2. ਤੀਜਾ, ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦਾ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ "ਆਦੇਸ਼ਾਂ" ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਆਰਡਰ" ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ "ਆਰਡਰ" ਇੱਕ "ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ", "ਨਿਯਮ" ਅਤੇ "ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ" ਆਦਿ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ "ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼" ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 21 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।[ਪੈਰਾ 23 ਅਤੇ 24][487-ਈ-ਜੀ]

3. ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਇਨਫਰਾਸਟਰੱਕਚਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ

ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਗੈਲੀਅਰ

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 25][487-ਜੀ-ਐੱਚ: 488-ਏ-ਬੀ]

4. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤ (ਨੰ. 2) ਅਧਿਨਿਯਮ 2004 (2004 ਦਾ 23) ਦੁਆਰਾ 01.10.2004 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਧਾਰਾ 12 ਏਏ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਆਈਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀਆਈਟੀ ਦੁਆਰਾ 01.10.2004 ਨੂੰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਭਾਵ (ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 2004-2005) ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਪਿਛੋਕੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 27][488-ਜੀ]

ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ (1) ਬਨਾਮ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਸੰਸਥਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2002) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 685: [2002] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1040 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ (ਛੋਟਾਂ) ਬਨਾਮ ਮੂਲ ਚੰਦ ਕੈਰਾਤੀ ਰਾਮ ਟਰੱਸਟ (2011) 243 ਸੀਟੀਆਰ (ਡੇਲ) 245; ਵੇਲਹੈਮ ਬੁਆਏਜ਼ ਸਕੂਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਡੀਟੀ, (2006) 285 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 74, ਆਕਸਫੋਰਡ ਅਕੈਡਮੀ ਫਾਰ ਕੈਰੀਅਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ। (2009) 315 ਆਈ. ਟੀ. ਆਰ. 382 (ਸਾਰੇ) ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ।

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਡੀ. ਐਨ. ਗਾਂਗੁਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1958 ਐਸ. ਸੀ. 1018: [1959] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1191; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਜੈ ਸਿੰਘ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1993 ਐਸ. ਸੀ. 825: [1992] 2 ਪੁਰਕ . ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 274; ਗੌਰੁਲ ਹਸਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1967 ਐਸ. ਸੀ. 107:1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 772, ਹਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 2001 ਐਸ. ਸੀ. 3689: [2001] 3 ਪੁਰਕ . ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 38 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਜੀਪੀ ਦੁਆਰਾ ਨੈਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ। ਸਿੰਘ ਸਫ਼ਾ 893 ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2002] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1040	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ	ਪੈਰਾ 23
[1959] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1191	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 26
[1992] 2 ਪੁਰਕ . ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 274	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 26

[1962] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 772	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 26
[2001] 3 ਪੂਰਕ . ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 38	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 26
(2011) 243 ਸੀ.ਟੀ.ਆਰ (ਡੇਲ) 245	ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ	ਪੈਰਾ 28
(2006) 285 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 74	ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ	ਪੈਰਾ 28
(2009) 315 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 382 (ਸਾਰੇ)	ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ	ਪੈਰਾ 28

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2010 ਦਾ 6262

ਗਵਾਲੀਅਰ ਵਿਖੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 14.03.2007 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਮੈੱਟ ਨੰ. 2005 ਦੇ 6.

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਣੀ ਛਾਬੜਾ, ਐਡ. ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਕੇ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਰੁਪੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਐੱਚ. ਆਰ. ਰਾਓ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸਾਧਨਾ ਸੰਧੂ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸਨਿਧਾ ਮਹਿਰਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਿਲ ਕਟਿਆਰ ਲਈ) ਬੀ. ਵੀ. ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ. 1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 14.03.2007 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਲੀਅਰ, ਮਿਸਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2005 ਦੀ ਅਪੀਲ (ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ) ਨੰ. 6 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਆਈਟੀਏਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

2. ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਤੰਗ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਕੰਪਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕੇਂਦਰਾਂ/ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ, ਐਮ. ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ, ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1961 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਅਧਿਨਿਯਮ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ "ਕਰਦਾਤਿ" ਹੈ।

4. 10.02.1999 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਸੀਆਈਟੀ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਨਤਕ ਉਪਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (15) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ, ਉਹ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ।

5. ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. (ਗਵਾਲੀਅਰ) ਨੇ ਮਿਤੀ 13.04.1999 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ। ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰਿਟਰਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੋਟ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

6. 27.11.2000 ਨੂੰ, ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 10.02.1999 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਦ/ਵਾਪਸ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਾਪਸ ਲੈਣ/ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਮਿਤੀ 29.04.2002 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ/ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 04.07.2002 ਨੂੰ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦੇ ਮਿਤੀ 29.04.2002 ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ/ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਜਾਂ/ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਅਸੈਸੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ/ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

9. 20.12.2002 ਨੂੰ, ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੈ।

10. ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਆਗਰਾ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਮਿਤੀ ਦੇ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ

26.08.2004 ਨੂੰ ਆਈ. ਟੀ. ਏ. ਟੀ. ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਵੱਲੋਂ 29.04.2002 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਦ/ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ।

11. ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 260-ਏ ਤਹਿਤ ਗਵਾਲੀਅਰ ਬੈਂਚ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਈ.ਟੀ ਏ.ਟੀ. ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

12. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 21 ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਇਹ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਟੈਕਸ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

14. ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ) ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਜਵਾਬਦੇਹ (ਮਾਲੀਆ) ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ

15. ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਈ. ਟੀ. ਏ. ਟੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

16. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਾਰ ਹਨਃ

17. ਪਹਿਲਾ, ਕੀ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਕੋਲ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ/ਵਾਪਸ ਲੈਣ/ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ?

18. ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਟੈਕਸ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣਾ ਉਸ ਦਾ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

19. ਤੀਜਾ, ਕੀ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਨੂੰ ਸੀਆਈਆਈ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਅਤੇ

20. ਚੌਥਾ, ਵਿੱਤ (ਨੰਬਰ-2) ਅਧਿਨਿਯਮ 2004 ਦੁਆਰਾ 01.10.2004 ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 12 ਏਏ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਜੋ ਸੀਆਈਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸੈਸੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

21. ਸਾਡੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਕੋਲ 01.10.2004 ਤੱਕ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਦਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵਾਪਸ ਲਿਆ/ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਹਿਤ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

22. ਦਰਅਸਲ, ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਹਨ।

23. ਤੀਜਾ, ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦਾ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ "ਆਦੇਸ਼ਾਂ" ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਆਰਡਰ" ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ "ਆਰਡਰ" ਇੱਕ "ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ", "ਨਿਯਮ" ਅਤੇ "ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ" ਆਦਿ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਬਨਾਮ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਨ, 2002 (5) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 685)

24. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ "ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼" ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 21 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

25. ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਰਡਰ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਜੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਨੌਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ ਸਫ਼ਾ 893 ਦੇਖੋ) 26. ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਦੇਖੋ-ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਡੀ. ਐੱਨ. ਗਾਂਗੁਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (ਏ. ਆਈ. ਆਰ 1958 ਐਸ. ਸੀ. 1018)] ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਫ ਇਨਕੁਆਰੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਦੇਖੋ-ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਜੈ ਸਿੰਘ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1993 ਐਸ. ਸੀ. 825) ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (1) ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। (ਵੇਖੋ-ਗੌਰੁਲ ਹਸਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ 1967 ਐਸ. ਸੀ. 107 ਅਤੇ ਹਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ 2001 ਐਸ. ਸੀ. 3689) ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ, ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਏ (7) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਹੈ। [ਦੇਖੋ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ (1) (ਉਪਰੋਕਤ)]

27. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤ (ਨੰ. 2) ਅਧਿਨਿਯਮ 2004 (2004 ਦਾ 23) ਦੁਆਰਾ 01.10.2004 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਧਾਰਾ 12 ਏਏ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਆਈਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀਆਈਟੀ ਦੁਆਰਾ 01.10.2004 ਨੂੰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਭਾਵ (ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 2004-2005) ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਪਿਛੋਕੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੀ।

28. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਾ ਤਿੰਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ (ਛੋਟ) ਬਨਾਮ ਮੂਲ ਚੰਦ ਕੈਰਾਤੀ ਰਾਮ ਟਰੱਸਟ, (2011) 243 ਸੀ.ਟੀ.ਆਰ (ਡੇਲ) 245, ਵੇਲਹੈਮ ਬੁਆਏਜ਼ ਸਕੂਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਡੀਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਂਚਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, (2006) 285 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 74 (ਉਤਰਾਂਚਲ) ਅਤੇ ਆਕਸਫੋਰਡ ਅਕੈਡਮੀ ਫਾਰ ਕੈਰੀਅਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ। (2009) 315 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 382 (ਸਾਰੇ)

ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਇਨਫਰਾਸਟਰੱਕਚਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ

ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਗੈਲੀਅਰ [ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.]

29. ਤਿੰਨੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਦਾ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸੀਆਈਟੀ ਨੂੰ 01.10.2004 ਤੱਕ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਸੀਆਈਟੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸੀਆਈਟੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਏਏ (3) ਦੁਆਰਾ ਸੀਆਈਟੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

30. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

31. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦਾ ਆਰਡਰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

32. ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏਏ (3) ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Megha Tak